

Fredagskoncert – Gæsteorkester
Dresden Filharmonikerne
16. november 2007 kl. 20
Radiohusets Koncertsal

18. november 2007 kl. 19.30
Musikhuset Aarhus

SAESON

2007
2008

RADIOSYMFONIORKESTRET
VOKALENSEMBLET
RADIOKORET
RADIOPIGEKORET

DR

DANISH NATIONAL SYMPHONY ORCHESTRA / DR
DANISH NATIONAL VOCAL ENSEMBLE / DR
DANISH NATIONAL CHOIR / DR
DANISH NATIONAL GIRLS CHOIR / DR

GÆSTEORKESTER – DRESDEN FILHARMONIKERNE

Fredagskoncert

Dresden Filharmonikerne

Fredag 16. november kl. 20

Radiohusets Koncertsal

Søndag 18. november kl. 19.30

Musikhuset Aarhus

Dirigent: Rafael Frühbeck de Burgos

Carl Maria von Weber (1786-1826)

Ouverturen til Jægerbruden (1817)

Varighed: ca. 10'

Robert Schumann (1810-1856)

Symfoni nr. 3, Den rhinske, opus 97 (1850)

Lebhaft

Scherzo: Sehr mässig

Nicht schnell

Feierlich

Lebhaft

Varighed: ca. 32'

Pause ca. 20.45 (Århus ca. 20.15)

Richard Wagner (1813-1883)

Orkesterudrag fra Tristan og Isolde
(1857)

Forspil og Liebestod

Varighed: ca. 17'

Orkesterudrag fra Mestersangerne i
Nürnberg (1862, rev. 1866)

Forspil til 3. akt

Varighed: ca. 7'

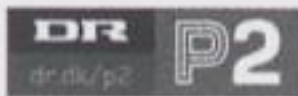
Tanz der Lehrbuben

Varighed: ca. 3'

Forspil til 1. akt.

Varighed: ca. 9'

Fredagskoncerten sendes i P2 torsdag
22. november kl. 20 og genudsendes i P2
Klassisk lørdag 24. november kl. 19.

MUSIKHUSET AARHUS

Redaktion og opsætning: Nicolai Michelsen. Korrektur: Magna Blanke. Tryk: Rek-Art Offset. Producent:
Katharina Ronnefeld. Producer: John Frandsen. Teknik: Lars Christensen. Regissør: Morten Danvad.

optakt bringer nyheder og artikler om klassisk musik – HVER MÅNED!

Bestil gratis abonnement

Få Optakt gratis på spillesteder,
biblioteker og kulturhuse m.v.

Eller få Optakt tilsendt direkte på
din adresse hver måned i 2008
for kun kr. 200 i forsendelse.

Bestil nu og få som ekstra
bonus Optakt tilsendt i nov.
og dec. 2007 uden beregning.

Din bestilling kan ske på
www.optakt.com eller på
telefon 33 86 29 37.

Rafael Frühbeck de Burgos

Rafael Frühbeck de Burgos er ofte gæstedirigent hos DR Radiosymfoni-orkestret. Senest i marts 2006, hvor der stod Mendelssohns *En skærsommernatsdrøm* og Stravinskijs *Le sacre du printemps* på programmet. Og i oktober 2008 kommer han igen – denne gang med et delvist spansk-inspireret program bestående af værker af Albeniz, Rodrigo, Ravel og Strauss.

Rafael Frühbeck de Burgos har gennem flere end 40 år været Spaniens førende dirigent. Han har sit særprægede efternavn fra sin tyske far og er egentlig døbt Rafael Frühbeck, men som voksen tog han navn fra sin fødeby Burgos i Spanien, så ingen skulle være i tvivl om, at han var spansk dirigent.

Rafael Frühbeck de Burgos blev først uddannet som violinist, pianist og komponist i Spanien, men studerede i slutningen af 1950'erne direktion i München. I næsten 20 år var han derefter chefdirigent for Det spanske Radiosymfoniorkester i Madrid. Siden har han haft chefdirigentposter og gæstedirigeret over hele verden.

Rafael Frühbeck de Burgos har været chef-dirigent for Montreal Symfonikerne, for Wiener Symfonikerne og 1. gæstedirigent for National Symphony Orchestra i Washington. I 1990'erne var han chefdirigent på Deutsche Oper i Berlin og for Berlins Radiosymfoniorkester. I dag er Rafael Frühbeck de Burgos chefdirigent for Det italienske Radiosymfoniorkester i Torino og for Dresden Filharmonikerne.

Derudover har han gæstedirigeret flere end 100 forskellige orkestre over hele kloden, bl.a. Wiener Filharmonikerne, Berliner Filharmonikerne, Philadelphia Orkestret, Boston Symfonikerne og London Symfonikerne.

På trods af sine mange poster i udlandet er Rafael Frühbeck de Burgos en institution i spansk musikliv. Han har dirigeret mere spansk musik end nogen anden, men var også den første til at opføre Bachs *Matthæuspassion* i Spanien og promovere ny avantgardemusik i 1960'erne.

Rafael Frühbeck de Burgos har indspillet over 100 plader, bl.a. markante indspilninger af spansk og fransk musik og opera, oratorier og korværker. Han har bl.a. indspillet en cd med værker af Richard Strauss i samarbejde med Dresden Filharmonikerne, der har en uovertruffen tradition for at spille Strauss' musik.

Dresden Filharmonikerne

Med sine omkring 80 koncerter i Dresden udgør Dresden Filharmonikerne en væsentlig andel af byens kulturliv. Orkestret spiller i den store festivalsal i Dresdens Kulturpalads på Altmarkt. Orkestrets koncerter har været den centrale attraktion for både tusindvis af Dresden-borgere samt gæster i Elben-metropolet, der også kaldes Elbens Firenze. Indtil nu har orkestret turneret i hele Europa, men også besøgt Kina, Japan, Israel, Sydamerika og USA.

Dresden Filharmonikerne daterer deres grundlæggelse tilbage til den formelle åbning af den første koncertsal i Dresden 29/11-1870. Dette markerede et nyt skridt, en ændring bort fra aristokratiet og hen i mod at opføre koncerter for det brede almene publikum. Fra 1885 gav "Gewerbehausorchesteret" filharmoniske koncerter i Dresden, hvilket indbragte dem titlen "Dresden Filharmoniske Orkester" i 1915.

Tidligere har både Brahms, Tjajkovskij, Dvorák og Richard Strauss, blandt mange andre, dirigeret deres egne værker med orkestret. Paul van Kempen og Carl Schuricht har dirigeret Dresden Filharmonikerne som musikdirektører efter 1934, ligesom - siden 1945 - Heinz Bongartz, Kurt Masur, Günther Herbig, Herbert Kegel, Jörg-Peter Weigle og Michel Plasson, med hvem der er indspillet utallige cd'er.

Fra 2001-2003 var Marek Janowski chefkapelmester og kunstnerisk leder af Dresden Filharmonikerne.

I sæsonen 2003/2004 var Rafael Frühbeck de Burgos 1. gæstekapelmester, og siden starten af sæson 2004/2005 har han været chefkapelmester og kunstnerisk leder af Dresdens Filharmonikerne. Siden januar 2005 har Anselm Rose været direktør for Dresden Filharmonikerne.

Kurt Masur er nu æresdirigent for Dresden Filharmonikerne.

DR Radiosymfoniorkestret. **Metrokoncerter.**
En time, en koncert, en halvtredser.

19. december kl. 17: Nørgård: Symfoni nr. 3

Billetter via BilletNet.dk eller i DR-butikken på tlf. 3520 6262. Læs mere på dr.dk/rso.

Bliv mindet om den næste Metrokoncert. Send en sms med teksten 'metrokoncerter' til 1212, så vil du modtage en sms dagen inden næste koncert. Når du er tilmeldt servicen, får du i alt 10 beskeder. Tjenesten koster 10 kroner + 1 x normal sms-takst.

Metro

DR

Weber : Ouverturen til Jægerbruden

Der Freischütz ("Friskyttten") er originaltitlen på Webers berømte opera *Jægerbruden*, vel nok det første virkelig store værk fra den tyske højromantik. I en blanding af folkløse, patriotisme, naturmystik, kærlighed og sortekunster fremtryller Weber musik, der er så stemningsfuld, at den inspirerede flere generationer af romantiske komponister.

Hovedpersonerne i operaen er jægeren Max og hans kæreste Agathe. I håbet om at vinde en skydekonkurrence narres Max af sin dygtige kammerat Kaspar ud i skoven. Her vil den uhyggelige Samiel – der viser sig at være Satan selv – hjælpe dem med at støbe nogle magiske kugler, der altid rammer målet. Det skæbnesvangre møde foregår om natten i den berømte Ulveslugt-scene, der er operaens højdepunkt. Max ved nemlig ikke, at Samiel tager sig dyrt betalt for sin hjælp. Kaspar skylder allerede sit liv væk, men håber at Samiel vil tage imod Max i stedet for.

Imens venter Agathe bekymret hjemme og kan ikke forstå Max' underlige skovudflugt midt om natten. Iklædt kjolen til sit forestående bryllup synger hun en bøn til Herren om beskyttelse mod onde kræfter. Om natten drømmer hun, at hun forvandles til en hvid due, som Max dræber med sin riffel. Da det endelig er blevet tid til skydekonkurrencen, når Agathe lige at gribe ind, før Max skal til at sigte efter målet, som netop er en hvid due. I stedet bliver Kaspar ramt – og Samiel får dermed det offer, han var blevet lovet. Operaen ender med, at Max bliver tilgivet, og det unge par får lovning på, at de kan blive gift, når et år er gået.

Ouverturen til *Jægerbruden* bygger på nogle af de charmerende temaer fra operaens arier. Det var et ganske almindeligt princip for en ouverture, men Weber går nye veje ved ikke at nøjes med et potpourri. I stedet bliver ouverturen til *Jægerbruden* en slags fraktal mini-udgave af hele operaens intensitetskurve. Det er desværre tit det nærmeste, de fleste kommer *Jægerbruden*. Den er nemlig egentlig et syngespil, dvs. at der også er

talt dialog med. Det har gjort det vanskeligt for *Jægerbruden* at blive i det sceniske repertoire. De seneste år har man dog fundet på flere forskellige løsninger, der kan bringe forestillingen tilbage på tronen som den helt centrale romantiske tyske opera fra tiden før Wagner.

Weber var kapelmester ved Semper Operaen i Dresden, da han skrev *Jægerbruden*, og byens musikkonservatorium er opkaldt efter ham. I Danmark har vi en særlig forbindelse til ouverturen – ifølge en gammel historie var det nemlig her, den blev spillet allerførste gang. Weber gæsteoptrådte med Det Kgl. Kapel i 1820, året før operaen blev uropført i Tyskland. Orkestret spillede ouverturen så godt, at Weber forærede kapelmester Claus Schall et eksemplar af hele operapartituret. Derfor kunne man opføre den revolutionerende opera allerede i 1822. Ny forskning har desværre vist, at Weber forærede sit partitur væk på samme måde i flere andre byer, hvor han opførte ouverturen, og at København ikke var den første by på listen.

Schumann: Symfoni nr. 3, Den Rhinske

Robert Schumann blev i september 1850 opfordret til at overtage posten som musikdirektør i Düsseldorf ved Rhinen. Sammen med sin kone havde han slået sig ned i Dresden seks år tidligere for at få ro oven på en af sine depressioner. Hans kone, pianistinden Clara Schumann, var lettet ved udsigten til at slippe væk fra Dresden, som efter hendes målestok havde et dilettantisk musikliv.

Flytningen til Düsseldorf var lykkelig - til at begynde med. Schumann blev overdænget med hædersbevisninger og festmiddage og blev faktisk temmelig forkælet. I sin notesbog skrev han om uropførelsen af sin 3. Symfoni: "I aftes fuldt til koncert med symfonien – derefter noget omsværmet." Den overstrømmende modtagelse i Düsseldorf virkede som en trylledrik på Schumanns manio-depressive sind. I tiltrædelsesåret var han uhyre produktiv, og ud over 3. Symfoni skrev han i 1850 sin populære cellokoncert og adskillige sange.

Den Rhinske Symfoni har nr. 3 ud af Schumanns fire symfonier, men der er kludder i rækkefølgen, for faktisk er det den sidste symfoni, han skrev. Det rhinske tilnavn har hængt fast siden en avisanmeldelse af uropførelsen, hvor anmelderen beskrev værket som "et stykke liv ved Rhinen." Det havde anmelderen sikkert hørt rygter om på forhånd, for Schumann havde allerede fortalt sin forlægger, at det smukke Rhinland havde inspireret ham til musikken. Anmelderen gik videre ad samme tankegang og skrev f.eks. om 2. sats: "Man ser for sig smukke sejlture mellem de grønne bakker og forestiller sig de gemytlige vinhøstfester."

Symfonien er vidunderlig positiv musik. Dans, folkesange og frodige landskaber vælter ud af den. Musikken har en umiddelbar enkelhed med regelmæssige fraser, klare farver og iørefaldende melodier. Samtidig er den fuld af kunstfærdige raffinementer, som trækker den i retning væk fra Schumanns klassiske forbilleder. Bl.a. lader Schumann symfoniens begyndelsestema dukke op i en transformeret version som hovedtema i sidste sats. Og så har symfonien usædvanligt nok fem satser. Den idé kan Schumann have fået fra Beethovens 6. Symfoni, *Pastoralsymfonien*, der også har det tyske landliv som inspiration, men Schumanns symfoni har i højere grad karakter af at være en suite - fem billeder af samme maler, hængt op så de danner en samvirkende helhed.

Efter de tre første satser forventer man ifølge traditionen en finalesats. I stedet holder Schumann et helt uventet billede op for os. Det er ikke for fjerde gang et bakket, frodigt flodlandskab, men noget uvirkeligt og overjordisk. Sære, højstemte og mystiske akkorder viser for en stund et billede af månens bagside.

"Med karakter som ledsagelse til en højtidelig ceremoni" var Schumanns oprindelige satsbetegnelse, som han senere slettede. Man har ofte regnet med, at satsen skulle være inspireret af en kardinalindsættelse, som Schumann skulle have overværet i Köln. Der er dog ingen spor af, at han rent faktisk var til stede. Til gengæld ved man, at Clara og Robert det år legede turister i Köln og

beså den enorme gotiske domkirke, der er Rhinlandets vartegn. Den dag, de var på besøg, var Mikkelsdag, en katolsk helligdag, og hvis de også gik indenfor (og hvorfor skulle de ikke have gjort det, når nu de var der?) har de været vidner til en storslået katolsk højtidelighed. Den slags arrangementer plejede Schumann ikke at deltage i, og musikken og den store kirkerum må have gjort indtryk.

Symfonien begynder udadvendt og romantisk med en energi, der strømmer som en flod gennem 1. sats. 2. sats, scherzo'en, er en rolig ländler, en tysk folkedans i $\frac{3}{4}$ -takt. Folkemusik havde Schumanns interesse hele livet, og også i 3. sats bruger han en folkesang-lignende melodi, der kommer til at fungere som et lyrisk intermezzo. Derefter kommer domkirke-satsen – en fantastisk blanding af barokstil og helt moderne, romantiske virkninger, der taler om en underbevidst oplevelse. Selv om historien om kardinalindsættelsen skulle holde, virker musikken ikke som en rutinemæssig ceremoni, men snarere som et optog af mystikere. Gådefuld kontrapunktik og brudstykker af en koralmelodi fletter sig ind som et spøgelse i musikken, og i det hele taget er satsen pirrende fjernt fra resten af symfonien. Clara – der også selv var komponist - skrev meget sigende i sin dagbog: "Hvilken af de fem satser, jeg holder mest af, kan jeg ikke sige. 4. sats er dog den, som står mindst klart for mig. Den er yderst kunstfærdig, det er jeg klar over, jeg kan bare ikke følge den så let som de øvrige satser."

Den Rhinske Symfoni blev uropført i februar 1851, som sagt med stor succes, og den fik hele fjorten opførelser i tyske og nederlandske byer de efterfølgende par år. Kort efter blev Rhinen igen en del af Schumanns skæbne: Han fik sit endelige mentale sammenbrud i 1853 og forsøgte at tage livet af sig ved at kaste sig i floden. To år efter døde han på et asyl for sindslidende.

Wagner: Uddrag fra *Tristan og Isolde* og *Mestersangerne i Nürnberg*

Wagner var tæt knyttet til Dresden. Han voksede op i byen og flyttede senere tilbage som voksen i en skelsættende periode af sit liv. I 1840'erne overtog han Webers gamle stilling som dirigent for Operaen, og her uropførte han *Den flyvende hollænder* og *Tannhäuser*. I samme periode komponerede han *Lohengrin* og udtænkte sin plan for den firdobbelte *Nibelungens ring*. Det var også i Dresden, han blev involveret i den republikanske revolution mod enevælden. Oprøret blev slået ned i 1849, og Wagner måtte flygte til udlandet.

En vigtig del af den musikalske revolution, Wagner til gengæld havde overordentligt held med, var at give orkestret en helt ny rolle i opera. Han kaldte sit ideal for "Gesamtkunstwerk", altså et fælleskunsværk, hvor skuespil, sang, orkester, scenografi og drama alle er vigtige midler for at opnå det høje mål.

Orkestret i Wagners operaer har fabelagtig musik at spille. Kødfuld, farvemættet, på enhver måde eksperimenterende og for sin tid avantgardistisk. I operaerne er der mange og lange passager uden sang, der er ouverturer, forspil, mellemspill og slutspill, og alt i alt ville mange vel ønske, at Wagner også havde brugt sine evner til at

skrive lige så storslået orkestermusik uden sang. Men det gjorde han ikke – Wagners 'rene' orkesterværker er stort set kun ungdomsstykker, der ikke kan måle sig med indholdet i hans senere operaer.

Det stiller orkestrene og dirigenterne i et dilemma. Kan man tage orkesterbidder ud af operaerne og spille dem for sig selv? Og vil de i så fald være lige så virkningsfulde, som de opleves i det "Gesamtkunstwerk", de er blevet fjernet fra?

Utallige gange har man gjort forsøget, og i flere tilfælde er løsningerne sanktioneret af Wagner selv. Andre gange har dirigenter og arrangører selv fiflet med noderne for at hale større eller mindre lunser ud af operaerne. Den slags er faktisk en god musikhistorisk tradition, og der er ingen grund til at rynke på næsen af forsøgene på at flytte et værk fra en genre til en anden for at udbrede den gode musik.

Fra Wagners tæt sammenvævede kærlighedsdrama *Tristan og Isolde* er Isoldes dødsscene, Liebestod, et favorituddrag. Det samme er forspillet til 1. akt, hvor operaens fikspunkt, den mystiske 'Tristan-akkord', præsenteres i dristig orkestermusik fuld af ekstatiske og erotiske spænding. Idéen om at sammenkoble forspillet med Liebestod til ét orkesterstykke kom fra Wagner selv. Han justerede forspillet

DR Radiosymfoniorkestret – Torsdagskoncert

Torsdag 20. december kl. 20
Radiohusets Koncertsal
Dirigent: Thomas Dausgaard
Solist: Andreas Brantelid, cello

Prokofjev: Sinfonia oncertante
Per Nørgård: Symfoni nr. 3

Kl. 19: Introduktion med Per Nørgård
og Valdemar Lønsted

Billetter: 295, 255, 215, 175 kr.
Unge under 30 år halv pris.

Køb billetter via www.billetnet.dk eller DR butikken på tlf. 3520 6262

slutning og skrev Liebestod om, så Isoldes sang blev optaget i orkestrets instrumenter. På den måde skabte Wagner et meget virkningsfuldt møde mellem forestillingens begyndelse og slutning. Wagner uropførte kombinationen i 1862, tre år inden operaens premiere. Han foretrak dog at kalde forspillet for Liebestod og dødsscenen for "Verklärung" ('forklarelse').

Fra den næsten fem timer lange opera *Mestersangerne i Nürnberg* er forspillet til 1. akt en anden af de store Wagnerklassikere på koncertprogrammerne. Det er musik af en helt anderledes karakter end kærlighedsdødens triumf i *Tristan og Isolde*. Faktisk er de to operaer yderpunkterne i Wagners operaproduktion.

Mestersangerne er teknisk set en komedie, selv om det skal opfattes efter Wagner'sk målestok. Det er ikke en lårklasker. Den foregår blandt 1500-tallets mestersangere, som var en slags syngende håndværkere, organiseret i et sangerlaug med stramme regler for hvordan en sang måtte laves. Det forhistoriske, men virkelige miljø smitter af på musikken, der adskiller sig fra alle de mystisk-betonede Wagner-operaer, der er baseret på sagn. Operaen er nok Wagners lettest tilgængelige, når man ser

bort fra den præstation, det er at overvære så lang en forestilling.

Wagner skrev altid selv teksten til sine operaer, og arbejdet med at komponere musikken varede ofte mange år. Da librettoen til *Mestersangerne i Nürnberg* var klar, skrev han forspillet til 1. akt som det allerførste, og han opførte det som koncertstykke seks år før operaens premiere. Hvor forspillet til 1. akt anslår operaens Der-var-engang-udgangspunkt, er man ved forspillet til 3. og sidste akt nået til eftertænksomheden. Den gamle mestersanger, skomagermesteren Hans Sachs, har forgæves prøvet at hjælpe den unge, forelskede Walther til at vinde den smukke Evas hånd, men det førte kun til ballade og slagsmål natten inden. Nu filosoferer han over verdens dumhed i en stor monolog, der følger efter forspillet og tager sit udgangspunkt i celloernes tema. Fra slutningen af sidste akt stammer den lille Læredrengenes dans, der indleder operaens finale, hvor hele Nürnberg er i feststemning og gør sig klar til den endelige afgørelse på sangerkonkurrencen.

Jens Cornelius

DR Radiosymfoniorkestret – Torsdagskoncert

Torsdag 29. november kl. 20
Radiohusets Koncertsal
Dirigent: Manfred Honeck
Solister: Renaud Capuçon, violin, og
Gautier Capuçon, cello

Brahms: Dobbeltkoncert

Bruckner: Symfoni nr. 9

Natkoncert kl. 22.30 med Renaud Capuçon, violin, og Gautier Capuçon, cello

Billetter: 395, 355, 315, 275 kr.
(U-30: 198, 178, 158, 138 kr.)

Køb billetter via www.billetnet.dk eller DR butikken på tlf. 3520 6262

Rejs med os ud i musikken store verden

OPERA - BALLET - KONCERT

Vores katalog spænder lige
fra endags arrangementer til
oversøiske rejser

WWW.DANIAREJSER.DK

Bestil vores store katalog og bliv inspireret

DANIAREJSER

Tlf. 45 280 280 (Ma-fr 9-17)

DR Programmer/musik

DR Byen

Emil Holms Kanal 20
0999 København C
Tlf.: 35 20 30 40
e-mail: rso-rk@dr.dk

www.dr.dk/rso
www.dr.dk/ve
www.dr.dk/rk
www.dr.dk/rpk
www.dr.dk/druen

Divisionschef

Morten Hansen Pankoke

Fungerende orkesterchef

Morten Hansen Pankoke

Korchef

Lene Nordin

Chefdirigent

Thomas Dausgaard

1. gæstedirigent

Yuri Temirkanov

Æresdirigent

Herbert Blomstedt

DR Radiosymfoniorkestrets, DR Radiokorets og DR Radiopigekorets virksomhed er muliggjort gennem støtte fra blandt andre:

Augustinus Fonden

Beckett-Fonden

Bikubenfonden

Carl Nielsen & Annemarie Carl-Nielsens Legat

FrederiksbergFonden

Gangstedfonden

Knud og Dagny Gad Andresens Fond

Kong Christian den Tiendes Fond

Konsul Georg Jorck og hustru Emma Jorck's Fond

Oticon Fonden

Tømmerhandler Johannes Fogs Fond